

Хромова В. С.

Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

Божук А. О.

Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

ТЕРМІНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ АНГЛО-УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ ТЕКСТІВ З ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ

Стаття присвячена проблемі англо-українського перекладу текстів з тактичної медицини, що є надзвичайно важливим напрямом у військовій та гуманітарній медицині та вважається однією з найскладніших і найвідповідальніших сфер у перекладознавстві. Досліджено структуру мови медичних текстів; їх обов'язкову точність, логічність та однозначність; представлено основні характеристики стилю мови таких текстів, їх синтаксису. Виокремлено стилістичні особливості текстів з тактичної медицини.

Особливу увагу в статті приділено лексичі медичних текстів, яка складається з загальнонаукової та вузькоспеціальної термінології, що стосується конкретних медичних сфер. Протягом дослідження виявлено, що класифікація медичної термінології базується на походженні термінів та методах їх створення. Представлено категорії медичних термінів (споконвічно українські терміни; інтернаціоналізми, що походять від латинських і грецьких коренів; західноєвропейські та латинські терміни). Значну увагу приділено опису саме інтернаціоналізмів як таких, що активно використовуються у всіх мовах наукової та медичної сфери, що у свою чергу дає можливість їх розуміння в міжнародному контексті. Також наголошено на такій важливій особливості медичної галузі, як широке використання аббревіатур та запозичень. В статті приділено увагу такій особливості перекладу текстів медичного спрямування, як знання саме специфіки термінології, її класифікації та систематизації. Підкреслено, що від правильного використання термінів і синтаксичних конструкцій залежить не тільки точність наукової інформації, а й безпека пацієнтів.

В якості прикладів текстів з тактичної медицини перелічено спеціалізовану документацію медичного характеру.

В статті також представлено аналіз термінологічних аспектів англо-українського перекладу текстів з тактичної медицини на основі матеріалів із сайту «Американський курс тактичної медицини ТССС для військових», виокремлено ключові тенденції та виклики.

В кінці статті подано висновки та окреслено коло проблемних питань для подальшого дослідження даної теми.

Ключові слова: англо-український переклад, тактична медицина, термінологія, стандартизація, акроніми, адаптація термінів, бойові умови, медичні протоколи, переклад медичних текстів.

Постановка проблеми. Англо-український переклад текстів з тактичної медицини набуває все більшої актуальності через важливу роль, яку відіграє тактична медицина у військових і надзвичайних ситуаціях. З огляду на сучасну ситуацію, українські медичні підрозділи, що працюють у військовій і гуманітарній сферах, все частіше зіштовхуються з англійськими інструкціями, протоколами та навчальними матеріалами. Від якісного перекладу таких матеріалів залежить ефективність медичної допомоги, а також забезпечення безпеки та збереження життя військовослужбовців і цивільного населення.

Переклад текстів з тактичної медицини з англійської мови українською наражається на кілька термінологічних проблем, зокрема, вибір відповідників для спеціалізованих термінів, які не мають прямих аналогів або мають інше значення. Значні труднощі виникають через культурні та професійні відмінності між західними та українськими підходами в медицині, що може призводити до виникнення семантичних бар'єрів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Варто відзначити праці українських науковців, присвячені вивченню термінологічних аспектів військового англо-українського перекладу: осно-

вна увага у них приділяється адаптації, стандартизації, культурним особливостям та структурним викликам перекладу, з пропозицією методів, що сприяють точності та відповідності термінології. Значний внесок у дослідження в галузі військового перекладу протягом кількох десятиліть зробив В. Балабін, докладаючи зусиль до напрацювання науково обґрунтованої теорії військового перекладу, яка має базуватися на наукознавчих, мовознавчих і перекладознавчих засадах; науковець стверджує, що об'єктом цієї дисципліни є не лише традиційна сфера перекладацького супроводу, а й галузь лінгвістичного забезпечення військ загалом [2]. Основні аспекти медичного перекладу досліджують А. Агейчева та І. Роженко, розглядаючи характерні особливості медичної термінології – епоніми, аббревіатури, багатозначність тощо [8]. Додаткові деталі до вивчення поняття військової лексики вносять П. Мельник та М. Юрковська, акцентуючи увагу на потребі її систематизації, а також класифікуючи як військові терміни, так і емоційно забарвлену військову лексику [6]. Так само важливим предметом наукового інтересу Є. Левіна та С. Карлюка є англо-український переклад специфічної військової термінології та сленгу [4]. Ці дослідники роблять вагомий внесок у розвиток наукового аналізу військового перекладу, пропонуючи методики, що допомагають зберегти точність, ясність та відповідність перекладених текстів різним мовним і культурним контекстам.

На жаль, в Україні поки що простежується брак досліджень, присвячених конкретно англо-українському перекладу текстів з тактичної медицини, однак останнім часом, в умовах повномасштабної воєнної агресії РФ проти України, ця лакуна інтенсивно заповнюється. Значними є праці М. Маланюк, у яких досліджуються численні методи формування структурних особливостей термінології тактичної медицини. Зокрема, у співпраці з колегою І. Барнич дослідниця аналізувала вивчення значення термінів тактичної медицини з глосарію НАТО, їхнього перекладу з англійської мови та порівняння з українською терміносистемою тактичної медицини [5]. Справу М. Маланюк та І. Барнич продовжила їхня студентка С. Змисла, зокрема, досліджуючи структурно-семантичні особливості англійських термінів на позначення медичного обладнання та роблячи акцент на їхньому використанні у тактичній медицині в умовах бойових дій та ситуацій підвищеного ризику [3]. Значною подією в галузі вивчення англо-українського перекладу терміно-

логії тактичної медицини став вихід у 2023 році навчального посібника Р. Поворознюк «Громадський переклад. Тактична медицина» [7] – однак у ньому, як і в працях дослідниці загалом, предметом розгляду переважно є саме усний перекладацький супровід.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз термінологічних проблем перекладу текстів з тактичної медицини з англійської мови українською, як-от вибір відповідників для спеціалізованих термінів, культурні та професійні відмінності, адаптація акронімів і скорочень, відсутність стандартизації термінології та використання неологізмів, що вимагає розробки методичних рекомендацій для створення єдиної термінологічної бази з урахуванням українських мовних і медичних реалій.

Виклад основного матеріалу. Переклад наукової та технічної літератури є надзвичайно відповідальним завданням, що вимагає від перекладача не лише високих лінгвістичних навичок, а й глибоких знань у конкретній галузі. Особливо це важливо у таких сферах, як медицина або техніка, де точність кожного терміна є критично важливою для правильного розуміння і застосування наукових досягнень. Перекладач повинен мати чітке уявлення про специфіку галузевої термінології, оскільки неточності можуть призвести до серйозних наслідків, таких як помилки у діагностиці або використанні технічних приладів.

Переклад медичних текстів вважається однією з найскладніших і найвідповідальніших сфер у перекладознавстві, оскільки вимагає високого рівня кваліфікації та точності. Мова медичних текстів має свою особливу структуру, де кожне слово чи термін відіграє важливу роль у правильному розумінні змісту і можливих наслідків для здоров'я пацієнта. Тексти, такі як медичні виписки, інструкції до препаратів, схеми лікування, опис захворювань, повинні бути точними, оскільки навіть незначні помилки можуть призвести до серйозних наслідків.

Медичні тексти належать до науково-технічного стилю, що вимагає особливої уваги до точності і логічності вираження. Основними характеристиками цього стилю є абстрактність, імперсональність (відсутність особових займенників), об'єктивність і стандартизованість. Синтаксис медичних текстів має бути чітким і лаконічним, з повним оформленням думки, використанням стійких виразів і конструкцій. Лексика медичних текстів складається з загальнонаукової та вузькоспеціальної термінології, що стосується конкретних медичних сфер. Тому правильний

вибір термінів є надзвичайно важливим для забезпечення точності інформації.

Що стосується медичної термінології, то її класифікація часто базується на походженні термінів та методах їх створення. Всі медичні терміни можна розділити на кілька категорій: споконвічно українські терміни, інтернаціоналізми, що походять від латинських і грецьких коренів, а також західноєвропейські та латинські терміни. Інтернаціоналізми займають особливе місце, оскільки вони активно використовуються у всіх мовах наукової та медичної сфери, що дає можливість для їх широкого поширення і розуміння в міжнародному контексті.

Медичний переклад не тільки передбачає вміння точно передавати зміст оригіналу, але й вимагає знання специфіки термінології, її класифікації та систематизації. Від правильного використання термінів і синтаксичних конструкцій залежить не тільки точність наукової інформації, а й безпека пацієнтів.

Медичний переклад часто передбачає використання аббревіатур та запозичень, що є важливою особливістю цієї галузі. Аббревіатури, такі як *MRI (Magnetic Resonance Imaging)* або *CT (Computed Tomography)*, дозволяють зробити текст більш стиснутим і зручним для читача. Крім того, багато медичних термінів мають латинське або грецьке походження, наприклад, *cardiomyopathy (кардіоміопатія)*, що також зумовлює потребу у точному знанні оригінальних термінів для коректного перекладу. У цьому контексті важливо враховувати, що не всі терміни можуть мати точний аналог у мові перекладу, що потребує додаткових пояснень або адаптацій для уникнення непорозумінь.

Поняття текстів тактичної медицини та їх особливості охоплює спеціалізовану документацію для навчання та оперативної підтримки військових медиків, а також фахівців, які надають медичну допомогу в бойових та кризових умовах. Ці тексти включають інструкції з надання першої допомоги, методи стабілізації стану поранених та протоколи евакуації. Тактичні медичні тексти вимагають точності й стислості для забезпечення розуміння та оперативного виконання медичних протоколів в екстремальних умовах.

Видається можливим виокремити наступні особливості текстів тактичної медицини:

1. Точність та інформативність. Особливість текстів тактичної медицини полягає у необхідності надання чітких і стислих інструкцій для швидкої і точної дії в надзвичайних умовах.

2. Стандартизація та універсальність. Для ефективної комунікації текстів тактичної меди-

цини важливе значення має стандартизація термінів, що допомагає забезпечити їхнє однакове розуміння в міжнародному контексті.

3. Адаптація акронімів та скорочень. Тексти тактичної медицини широко використовують акроніми, такі як *TCCC (Tactical Combat Casualty Care)*, які повинні зберігати значення та чіткість в українському перекладі.

4. Культурні та семантичні бар'єри. Тактична медицина розвивалася в умовах західної медичної традиції, що вимагає врахування культурного контексту при перекладі українською мовою.

5. Вибір термінологічних відповідників. У тактичній медицині часто використовуються спеціалізовані терміни, що не мають прямих еквівалентів у українській мові.

6. Кроскультурна адаптація. Переклад текстів для військової медицини повинен враховувати культурні відмінності для забезпечення розуміння міжнародних військових підрозділів.

Аналіз термінологічних аспектів англо-українського перекладу текстів з тактичної медицини на основі матеріалів із сайту «Американський курс тактичної медицини TCCC для військових» [1] демонструє кілька ключових тенденцій і викликів.

По-перше, стандарти *TCCC (Tactical Combat Casualty Care)* формують основу навчання тактичної медицини і часто включають терміни, які вимагають адаптації до українського контексту. На основі аналізу матеріалів із сайту *TCCC (Tactical Combat Casualty Care)* ми визначили 10 ключових термінів у тактичній медицині, які потребують адаптації до українського контексту, враховуючи специфіку мови, медичних практик та бойових реалій.

1. Tourniquet (Турнікет) – засіб для контролю масивних кровотеч. Важливо адаптувати інструкції щодо типів турнікетів, таких як CAT, SOFT-T, до реалій використання в Україні.

Термін *Tourniquet (турнікет)* часто використовується в тактичній медицині для позначення пристрою, який застосовують для зупинки кровотечі шляхом стиснення кровеносних судин у кінцівках. На сайтах TCCC його адаптація до українського контексту враховує кілька аспектів. Турнікет описується як основний засіб для тимчасового контролю критичної кровотечі, що є надзвичайно важливим у бойових умовах. Український переклад акцентує на швидкому і точному застосуванні пристрою — наприклад, *зупинка кровотечі за допомогою турнікета має бути виконана протягом однієї хвилини* для максимального ефекту.

Турнікет рекомендується встановлювати за певних умов, зокрема при ампутаціях чи силь-

них кровотечах, що зумовлює детальний опис його застосування, як-от *високо і щільно* для тимчасового застосування в умовах прямого вогню або *2–3 см вище рани* під час стабільнішої фази допомоги. Це уточнення враховує тактичні реалії і потребує спеціальної підготовки медичних працівників і військових.

Отже, термін *турнікет* в українському контексті зберігає міжнародну узгодженість, але водночас адаптується до потреб українських військових і медичних реалій через уточнення застосування, термінологічні роз'яснення та контекстуальні приклади застосування.

2. *Hemostatic Agents (Гемостатичні засоби)* – матеріали для швидкої зупинки кровотеч, наприклад, Celox або QuikClot. *Hemostatic Agents (Гемостатичні засоби)* є важливим компонентом у тактичній медицині, використовуваним для зупинки кровотечі в критичних умовах. Гемостатичні засоби описуються як матеріали або препарати, що сприяють швидкому згортанню крові. У контексті тактичної медицини акцент робиться на їх використанні для зупинки масивної кровотечі, яка загрожує життю, у випадках, коли накладання турнікета недоцільне або неможливе. В українському перекладі докладно описано порядок використання цих засобів. Наприклад, *Combat Gauze* потрібно притискати до рани протягом щонайменше трьох хвилин для активації гемостатичного ефекту. На сайті ТССС наголошується, що використання гемостатичних засобів є стандартом у медичних наборах бійців. В українському контексті акцент робиться на підготовці медиків і військових до їх правильного застосування.

У перекладі українською гемостатичні засоби вказуються як *матеріали для контролю кровотечі* з поясненням, що вони входять до комплекту першої допомоги кожного військовослужбовця. Ця адаптація враховує потребу в уніфікації міжнародної термінології та забезпеченні зрозумілості й ефективності навчальних матеріалів для українських військових.

3. *Airway Management (Забезпечення прохідності дихальних шляхів)* – процедури, такі як використання *носоглоткових повітроводів (nasopharyngeal airways)*, які потребують уточненого перекладу і локалізації.

У матеріалах підкреслюється, що забезпечення прохідності дихальних шляхів є другою ключовою дією після контролю кровотечі (за протоколом MARCH). Цей підхід адаптується як основа для дій на догоспітальному етапі в умовах бойових операцій.

У навчальних курсах, таких як ТССС ASM, акцент робиться на використанні простих і ефективних засобів, наприклад, *nasopharyngeal airway*, які українською перекладаються як *назофарингальний повітровід*. Переклад включає не лише термін, а й алгоритми дій, що зменшує ризик неправильного тлумачення. Наприклад, описуються ситуації, де потрібно виконати *chin lift (підйом підборіддя)* або *jaw thrust (висування нижньої щелепи)* без спеціального обладнання.

Термін *Airway Management* у контексті української тактичної медицини інтегрується через збереження міжнародного стандарту та адаптацію інструкцій до специфіки бойових умов і рівня підготовки медичних фахівців.

4. *Needle Decompression (Декомпресія голкою)* в контексті тактичної медицини позначає важливу процедуру для лікування пневмотораксу під тиском (*tension pneumothorax*), що виникає при пораненнях грудної клітки в бойових умовах. Ця процедура включає введення голки в грудну клітку для звільнення зайвого повітря з плевральної порожнини, що дозволяє зняти тиск на легені та покращити дихання. В українському контексті термін *Needle Decompression* адаптовано як *Декомпресія голкою*, що точно відображає суть процедури. Такий переклад відповідає стандартам медичної термінології та забезпечує зрозумілість для українських медиків, особливо в умовах військових навчань і реальних бойових операцій. Важливість чіткого перекладу полягає у тому, що під час бойових дій кожна хвилина може бути критичною, і медичний персонал повинен швидко реагувати на серйозні травми, такі як пневмоторакс.

5. *Evacuation (Евакуація)* у контексті тактичної медицини адаптується до українського військового середовища, де часто використовується цей процес для перенесення поранених з поля бою до медичних установ. На сайті ТССС детально описуються процедури евакуації, включаючи підготовку і переміщення поранених за допомогою носилок, а також вибір відповідного транспорту для евакуації. Оскільки евакуація є ключовим етапом на різних етапах надання медичної допомоги, зокрема під час тактичного поля бою, цей термін вимагає точної локалізації.

У процесі адаптації цей термін часто використовує такі українські варіанти, як *евакуація поранених* або просто *евакуація*, щоб підкреслити зв'язок з медичним забезпеченням у бойових умовах. Це забезпечує чітке розуміння, коли мова йде про переміщення поранених до лікувальних закладів чи мобільних медичних пунктів у зоні бойових дій.

Наприклад, на сайті ТССС описується, як *Evacuation procedures* включають підготовку пораненого до евакуації, пакування для транспортування, та забезпечення безпеки при переміщенні. Це дозволяє уникнути ускладнень під час евакуації і підвищити ефективність медичних операцій на полі бою.

6. *Triage (Сортування)* – система пріоритизації допомоги. Термін *Triage (сортування)* в медичній практиці стосується системи пріоритизації допомоги, яка забезпечує ефективне розподілення ресурсів серед постраждалих на основі ступеня тяжкості їх стану. У контексті тактичної медицини, зокрема на базі практик ТССС, сортування є важливою частиною процесу надання медичної допомоги в умовах бойових дій. Цей процес допомагає швидко визначити, які пацієнти потребують негайної допомоги, а які можуть почекати або не виживуть без надання медичних засобів.

Наприклад, у наданні медичної допомоги на полі бою важливо застосовувати принципи сортування для того, щоб оцінити кожного пораненого за критеріями, таким як життєздатність, наявність дихання, пульсу, можливість евакуації тощо. Це дозволяє медикам максимально ефективно використовувати обмежені ресурси та допомогти найбільш тяжким випадкам. Термін *сортування* адаптовано в українському контексті, де він став звичним і зрозумілим для військових та медичних працівників, що виконують свої обов'язки в екстремальних умовах. Цей процес також передбачає організацію і координацію медичної допомоги для більш ефективного руху пацієнтів до вищих рівнів медичної допомоги, якщо це необхідно. Для адаптації до українських реалій, цей підхід враховує специфіку польових умов та бойових дій, що створює необхідність у швидких і точних рішеннях.

7. *Tactical Field Care (Медична допомога в тактичних умовах)* в контексті військової медицини в Україні має значення допомоги, що надається військовослужбовцями в умовах безпосереднього бойового середовища після евакуації з місця поранення, але ще до потрапляння в медичний заклад.

На сайті ТССС під час навчання з медичної допомоги в таких умовах враховуються особливості, пов'язані з високими стресами, обмеженими ресурсами і необхідністю зберігати швидкість у наданні допомоги. Основні етапи включають контроль за дихальними шляхами, контроль кровотечі, підтримку дихання та серцевої діяльності до евакуації.

З адаптацією до українських реалій важливо враховувати специфіку бойових умов, де медичні

засоби повинні бути компактними і швидко доступними. Водночас, слід урахувати тактичні обмеження, такі як шум на полі бою, обмежений доступ до медичних засобів, що зумовлює потребу в оперативності й точності виконуваних процедур. Це дозволяє оптимізувати надання допомоги в умовах обмеженого часу та ресурсів, що є критичним для збереження життя.

8. Термін *Prolonged Field Care (Тривала допомога в польових умовах)* описує медичну допомогу, яка надається в умовах обмежених ресурсів, коли евакуація поранених або постраждалих неможлива або затримується на тривалий час. Це означає не тільки надання невідкладної допомоги в умовах бойових дій, але й продовження медичного моніторингу та лікування на протязі тривалого часу, включаючи рідинну терапію, догляд за ранами та підтримку життєво важливих функцій організму. Важливим аспектом цього процесу є підтримка стабільного стану пацієнта до моменту евакуації або надання більш спеціалізованої допомоги в медичних установах.

Адаптація цього терміна в українському контексті пов'язана з реаліями бойових дій, де медичні ресурси можуть бути обмежені, а евакуація – неможливою протягом тривалого часу. Тому *тривала допомога в польових умовах* має на увазі не лише швидку і ефективну стабілізацію стану постраждалих, але й продовження терапії у польових умовах, де відсутні звичайні лікарні або інші медичні заклади, а медичний персонал змушений забезпечувати безперервний нагляд за пацієнтами.

Наприклад, у випадках серйозних травм або поранень, коли неможливо провести негайну евакуацію, важливим є підтримання гідратації пацієнта, моніторинг його життєвих показників і надання медикаментозної підтримки. Українська медична спільнота, використовуючи міжнародні стандарти, адаптує цей процес, додаючи відповідні стратегії для роботи в складних польових умовах, де кожна хвилина може бути вирішальною для життя пацієнта.

Адаптація *Prolonged Field Care* в українському контексті підкреслює необхідність інтенсивної підготовки медичних команд до роботи в умовах, де доступ до ресурсів та інфраструктури є обмеженим, і де важливо правильно організувати догляд за пораненими протягом тривалого часу до моменту їх евакуації. Це є частиною загального розвитку тактичної медицини в Україні, яке зберігає міжнародні стандарти і адаптує їх до національних потреб та реалій військових операцій.

9. *Combat Gauze (Бойова марля)* описує спеціалізований вид марлі, який використовується для зупинки масивних кровотеч, особливо в умовах бойових дій. Це гемостатичний матеріал, який містить спеціальні хімічні компоненти, здатні швидко зупиняти кровотечу, і є важливим елементом у системі тактичної медицини.

В українському контексті термін *Бойова марля* має особливу адаптацію через специфіку надання медичної допомоги в умовах бойових операцій. Під час важких поранень, коли інші методи зупинки кровотечі не дають ефективних результатів, бойова марля з герметизуючими властивостями стає життєво важливим інструментом для медичних працівників. Вона використовується для накладання на рани, де кровотеча важка і потребує негайного припинення. Завдяки своїм властивостям, такі марлі здатні не тільки механічно запобігти витоку крові, але й створювати умови для згортання крові завдяки спеціальним компонентам, що додаються до матеріалу.

Адаптація терміна *Combat Gauze* до українського контексту зберігає основну суть: термін описує інструмент, що використовує специфічні матеріали та методи для екстреної зупинки кровотечі в польових умовах. Зважаючи на українські реалії, де іноді немає доступу до інших методів швидкої допомоги або евакуації, використання бойової марлі є необхідністю. Це підвищує ефективність допомоги під час бойових операцій та в умовах обмежених ресурсів. Отже, адаптація терміна враховує специфіку національної медичної практики і військові вимоги щодо надання допомоги в екстремальних умовах.

10. *Chest Seal (Оклюдійна наліпка)* позначає медичний засіб, який використовується для герметизації відкритих поранень грудної клітини, зокрема через поранення, що спричиняють пневмоторакс. Це спеціальна пов'язка, яка має водонепроникну і повітронепроникну властивість, що запобігає попаданню повітря в грудну порожнину і покращує дихальну функцію потерпілого до моменту його евакуації в медичний заклад. Такі наліпки застосовуються в умовах бойових дій або на полі бою для забезпечення виживання пацієнта, особливо якщо відкрите поранення грудної клітини супроводжується набряком легенів чи порушенням дихання.

Адаптація терміна *Chest Seal* в українській контекст потребує точного перекладу та зрозумілого пояснення функціонального призначення цього

засобу, адже в Україні це може бути новим медичним продуктом, на відміну від міжнародної практики використання таких термінів в арміях НАТО чи інших збройних силах. Тому адаптований термін *оклюдійна наліпка* ефективно передає функцію цієї пов'язки – її здатність герметизувати рани, зупиняючи проникнення повітря. Термін став частиною військової та медичної практики, зокрема в тактичній медицині, де важлива кожна хвилина для надання допомоги. За допомогою такої наліпки медичні працівники можуть запобігти розвитку пневмотораксу або зменшити його ускладнення на догоспітальному етапі, до того як пораненого евакуюють у медичний заклад для подальшого лікування.

Цей термін узгоджується з міжнародними стандартами медичної допомоги та відповідає українським реаліям у контексті надання тактичної медичної допомоги в умовах бойових дій.

Адаптація цих термінів вимагає врахування особливостей українського контексту, таких як доступність ресурсів, підготовка медиків та наявність стандартів у збройних силах.

Висновки. Англо-український переклад текстів з тактичної медицини є важливим напрямом у військовій та гуманітарній медицині, оскільки точність і правильне розуміння термінів безпосередньо впливають на ефективність медичної допомоги в бойових умовах. Однак цей процес стикається з численними викликами, такими як відсутність точних аналогів термінів у українській мові, необхідність адаптації термінології до українських медичних і військових реалій, а також урахування культурних та професійних бар'єрів. Зокрема, деякі терміни потребують не лише точного перекладу, а й адаптації інструкцій для збереження міжнародної узгодженості, враховуючи специфіку української мови та бойових реалій. Адаптація також включає уточнення щодо застосування медичних технік і засобів у контексті бойових операцій, що є критичним для ефективної медичної допомоги.

У подальших дослідженнях важливо зосередитися на розвитку єдиних стандартів термінології, створенні міжнародних глосаріїв та адаптації навчальних матеріалів для медичних підрозділів. Особливу увагу потрібно приділити дослідженню впливу культурних та мовних різниць на розуміння медичних протоколів у міжнародних контекстах, що дозволить покращити ефективність комунікації і забезпечення медичної допомоги в умовах бойових дій.

Список літератури:

1. Американський курс тактичної медицини TCCC для військових. URL: <https://tccc.org.ua/> (дата звернення: 10.11.2024).
2. Балабін В. Теоретико-концептуальні основи військового перекладу. *Філологічні трактати*. 2018. № 1. С. 7–18.
3. Змисла С. Структурно-семантичні особливості номінацій англійської мови на позначення обладнання тактичної медицини. *Мовний простір сучасного світу : тези доповідей VIII Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів і молодих учених (м. Київ, 24 травня 2024 р.)*. Національний університет «Києво-Могилянська академія», Кафедра загального і слов'янського мовознавства та ін. Київ : НаУ-КМА, 2024. С. 58–62.
4. Левін Є., Карлюк С. Особливості перекладу специфічної військової термінології та військового сленгу з англійської мови. *Збірник наукових праць Logos*. 2020. № 6. С. 35–38.
5. Маланюк М., Барнич І., Змисла С. Структурно-семантичні особливості термінів тактичної медицини в англійській та українській мовах. *Науковий журнал ЛДУ БЖД «Львівський філологічний часопис» : зб. наук. праць*. 2023. № 13. С. 20–25.
6. Мельник П., Юрковська М. Визначення поняття військової лексики та підходи до її вивчення. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2021. № 13. Том 2. С. 137–141.
7. Поворознюк Р. Громадський переклад. Тактична медицина. Київ : Ліра-К, 2023. 201 с.
8. Ageicheva A. O., Rozhenko I. V. Medical texts translation peculiarities. *Молодий вчений*. 2019. № 5 (69.1). С. 1–7.

Khromova V. S., Bozhuk A. O. TERMINOLOGICAL ASPECTS OF ENGLISH-UKRAINIAN TRANSLATION OF TEXTS ON TACTICAL MEDICINE

This essay addresses the issue of English-Ukrainian translation of documents pertaining to tactical medicine, a crucial domain in military and humanitarian medicine, recognised as one of the most intricate and demanding fields within translation studies. The structure of medical texts is analysed, focussing on their requisite precision, logical coherence, and clarity; the primary elements of their linguistic style; and their syntactic features are outlined. The stylistic features of texts on tactical medicine are highlighted. The article pays special attention to the vocabulary of medical texts, which consists of general scientific and highly specialised terminology related to specific medical fields. The study revealed that the classification of medical terminology is determined by the origin of phrases and their techniques of formation. Categories of medical terms are presented (originally Ukrainian terms; internationalisms derived from Latin and Greek roots; Western European and Latin terms). Considerable emphasis is placed on defining internationalisms as those that are actively utilised in all scientific and medical languages, allowing them to be understood in an international context. The frequent use of abbreviations and borrowings is also highlighted as an essential element of the medical industry. The essay focusses on a single aspect of medical text translation: understanding of terminology, classification, and systematisation. It is underlined that the accurate use of terminology and syntactic structures is critical not only for the accuracy of scientific information, but also for patient safety. Specialised medical documentation is cited as an example of tactical medicine text. The article also examines the terminological features of the English-Ukrainian translation of tactical medicine books using materials from the website “American Tactical Medicine Course TCCC for the Military,” emphasising significant trends and obstacles. At the end of the essay, conclusions are offered, along with a list of significant areas for future research on this topic.

Key words: *English-Ukrainian translation, tactical medicine, terminology, standardisation, acronyms, term adaptation, combat conditions, medical protocols, medical text translation.*